

účtů — na t. zv. zvláštní účet (Sonderkonto) čl. Národní banky u súčtovací pokladny v Berlíně a protihodnotu vyplatiti v Praze. V posledních měsících povolen byl pro toto súčtování kurs cca 4.4. Chce-li se věřitel vyhnouti tomuto ztrátovému transferu, nezbyvá mu nic jiného než použití marky v německém tuzemsku podle ustanovení, jež jsou obsažena v směrnících pro devisové hospodářství (Richtlinien) II., odst. č. 53 a 55. Prakticky nejhlavnější ustanovení jsou tato: Obnosů vázaných marek lze použít k cestám do Německa a k bezplatným věnováním pro příbuzné v Německu k jich osobní podpoře. Ve všech případech vyžaduje dispoice vázanými markovými obnosy povolení Národní banky. Transfer obnosů za plný devisový kurs může býti jen tehdy povolen, je-li tu případ tak zv. obzvláštní tvrdosti, to jest pravidelně tenkrát, kdy lze prokázati obzvláště špatné majetkové poměry.

Zvláštní úvahy vyžadují případy, kdy čl. právní zástupce pověří žalobou německého zástupce a má nárok na odměnu za instruování žaloby, korespondenci atd. Podle německého tarifu má německý právní zástupce, který instruuje proces u cizozemského soudu, nárok na t. zv. »Verkehrsgelühr« — viz *Gebührenordnung für Rechtsanwälte*, § 44. Tento poplatek činí polovinu procesního poplatku (Prozessgelühr). Procesním poplatkem rozumí se podle německého tarifu poplatek za podání žaloby nebo za odpověď na žalobu, kdežto ústní jednání, provádění důkazů a konečné ústní jednání honorují se zvláště.

Čsl. právní zástupce, i když fungoval jako substituent (Verkehrsanwalt), má nárok na zaplacení své odměny. Pro výši této odměny nepřichází však v úvahu německý tarif, nýbrž právo československé. Tato zásada jest vyslovena v rozhodnutí J. W. 1926, S. 865, jakož i v novém rozhodnutí J. W. 1936, S. 57, kde říšský soud stanovil tuto zásadu: »Každý právní zástupce může podle zásad mezinárodního práva při uplatňování právních nároků v cizozemsku požadovati jen ony poplatky, jež platí v jeho vlasti a v jeho zákonném bydlišti.«

Čsl. advokát, který požaduje odměnu za to, že instruoval říšskoněmeckého advokáta, musí tedy prokázati, že tyto poplatky jsou podle čl. práva odůvodněny. Tyto náklady nestanoví pak soud přímo v rozsudku, nýbrž zvláštním usnesením, vyhotoveným soudní kanceláří, podle něhož lze vésti exekuci. K výkonu této exekuce jest v tomto případě zapotřebí podle § 41 zvláštního povolení devisového; transfer provádí se pak tímž způsobem, jak bylo výše vyličen.

Glosy a aktuality.

Pořadí vedlejšího příslušenství hypotekární pohledávky.

Dávno již se žádný věřitel nespojčí pro svoji pohledávku, která má býti zajištěna zásavním právem, s tím, aby zástava byla zřízena pouze pro kapitál s úroky a »vedlejšími

závazky ve výši 10% kapitálu«. Žádá se zpravidla zajištění 20%, a v poslední době i 25—30% kapitálu pro vedlejší závazky v pořadí hypotekární pohledávky.

1. Mimo různé druhy útrat spadají pod souhrnné označení »vedlejšího příslušenství pohledávky«, ze-

jména úroky starší 3 let před dnem přiklepu (§ 216 ex. ř.) nebo na Slovensku před dnem dražby (§ 192 ex. zák.).

2. Že dřívější výše zástavy pro vedlejší příslušenství ve výši zpravidla 10 % jistoty dnes nedostačuje, plyne již z toho, že v §§ 12 a 15 vl. nař. 250/1935 a 251/1935 o dlužnických úlevách (Pužman-Knap, Dlužnické úlevy v praksi, str. 129 a násl.) jakož i v příslušných ostatních ustanoveních o dlužnických úlevách (§ 8 zák. č. 33/1934 ve znění vl. nař. 295/1934, § 3 zák. č. 34/1934 ve znění vl. nař. 260/1934 a § 5 vl. nař. 142/1934 ve znění vl. nař. 258/1934) muselo býti pamatováno na to, že se tříletá lhůta p r o d l u ŷ u j e pro pohledávky knihovní, které jsou dlužnických úlev účastny. Při tom až do vládních nařízení č. 250/1935 resp. 251/1935 zásadně zákonodárce 3letou lhůtu, stanovenou pro omezení pořadí zástavního práva úroků, které mají míti stejné pořadí s kapitálem b e z ohledu na to, zda pro ně byla zřízena zvláštní zástava jakožto pro vedlejší příslušenství, prodlužoval tím způsobem, že doba, na kterou byla exekuce odložena nebo na kterou bylo odloženo rozhodnutí o návrhu na konkurs, se nevčítala do 3leté lhůty a 3letá lhůta se o tuto dobu tedy prodlužovala. Ve vl. nař. 250/1935 a 251/1935 zákonodárce, který těmito vládními nařízeními zavedl nejen úlevy dlužníků v řízení exekucním a konkursním, ale i úlevy p ř i s p l á c e n í, upravil věc definitivně, a to s určitým omezením takto: Zásadně se přikazují úroky společně s jistinou, nejsou-li starší 3 let přede dnem přiklepu (§ 216 ex. ř.) nebo na Slovensku přede dnem dražby (§ 192 ex. zák.). Jsou-li starší, přikazují se v stejném pořadí s jistinou potud, pokud jsou kryty zástavou zajišťující »vedlejší příslušenství pohledávky, které nemá již ze zákona stejné pořadí s ji-

stinou«, a to i tehdy, když se toto zástavní právo podle smluvního poměru sjednaného mezi věřitelem a dlužníkem »na podobné platy nevztahuje«, zkrátka i tehdy, nepomýšlel-li věřitel na to, aby měl zástavním právem zvlášť zajištěny i úroky starší než 3leté v rámci vedlejšího příslušenství. Posléze, nestačí-li ani toto zástavní právo, požívají úroky stejného pořadí s jistinou tehdy, nepřesahují-li spolu se zadrženými úroky 3letými »částku rovnající se úrokům z nesplaceného zbytku jistiny za 4 roky podle úrokové sazby platné pro pohledávku v den přiklepu«.

Upozorniti jest na to, že §§ 12 a 15 vl. nař. o dlužnických úlevách nemluví jenom o úrocích, nýbrž o »zadržených platech uvedených v § 5, odst. 1« příslušných nařízeních, kde jsou uvedeny nejen úroky, ale i úraty a jiné příslušenství pohledávky, které bylo do určité doby splatné.

3. Tímto omezením jest modifikována jednoduchá zásada, že tříletá lhůta by byla pro pohledávky účastné dlužnických úlev pouze stavena. Tím částečně ztrácí věřitel pořadí pro starší úroky. Přesto však jest jeho pořadí na druhé straně dosti rozšířené, takže mnohdy to bude i na újmu věřitelům za ním v pořadí následujícím.

Upozorňujeme na tyto okolnosti proto, poněvadž v poslední době se ukazuje stále častěji, že komplikované předpisy o dlužnických úlevách se v praksi nejen nevžily, ale již patrně nevžijí, a proto, že právě úprava hořejší otázky ukazuje, že s m l u v n ě lze odvrátiti nepředvídané újmy jen zvýšením procenta hypotéky za »vedlejší příslušenství«.

Jednací řád nejvyššího soudu.

Obdrželi jsme přípis ohledně jednacího řádu nejv. soudu, z něhož uvádíme:

Nejvyšší soud v Brně zřízen byl

zákonem ze dne 16. dubna 1919, č. 216 Sb. z. a n., jehož § 12 ustanovuje:

»Nejvyšší soud jest oprávněn plenárním usnesením si upravití jednací řád; k jeho platnosti vyžaduje se schválení vlády.

Jím buďtež stanovena pravidla pro vnitřní úřadování a spolu rozřešena otázka, zda a kdy mají povolány býti senáty s více než pěti členy (§ 10), zejména plenární senát, aby se usnášely o určitých právních otázkách, pak co má nařízeno býti, aby se jednotně rozhodovalo a nálezy ustálily.«

Jak patrně, je důležitost jednacího řádu podtržena i tím, že k jeho platnosti je třeba schválení vlády. Rozhodování v plenárním senátě, závislé na jednacím řádu, dotýká se přímo existence celého našeho právního řádu, neboť jím se dosahuje nezbytné jednotnosti judikatury.

Nejvyšší soud však dosud jednacího řádu nemá. Existuje sice t. zv. »prozatímní jednací řád nejvyššího soudu« podle presidiálního výnosu ze dne 6. prosince 1918, čís. pres. 50, avšak tento jakýsi »domácí řád« nejen, že neodpovídá dnešnímu organizačnímu a právnímu stavu (viz »Právní prakse«, roč. I., str. 79 a 112), avšak jest podle cit. § 12 zák. č. 216/1919 neplatný.

Jednacího řádu nejvyššího soudu dotklo se ustanovení § 8 novely č. 161/1936, kde sice o jednacím řádě se nemluví, avšak výslovně se vytyká, že vykonávání soudnictví v občanských věcech právních u nejvyššího soudu jest stanoveno zákonem o nejvyšším soudu, jehož podstatným ustanovením jest právě § 12, týkající se jednacího řádu.

Nejvyšší správní soud publikoval svůj jednací řád vládní vyhláškou ze dne 16. července 1937, č. 191 Sb. z. a n. Dvacáté výročí trvání republiky jest vhodnou příležitostí, aby nejvyšší soud také se usnesl na platném jednacím řádu dle zákona č. 216/1919.

Opravné prostředky proti rozhodnutím a opatřením Národní banky?

Hospodářská politika přináší na str. 169, č. 9/1938 tuto glosu:

Stanovy naší cedulové banky pocházejí z r. 1920 a připomínají stanovy cedulových bank v jiných státech, připínající se ke vzorům předválečným. Vznikla tedy platná právní ústava Národní banky v době, kdy cedulové banky měly jinou strukturu a jiné funkce hospodářské než dnes. Tehdy se omezovaly více méně na roli pasivní, zasahující politikou diskontní a censurou úvěrů do hospodářského života. Neměly však ve své kompetenci onu velkou oblast vrchnostenského působení jak tomu jest dnes. V nynější době převzala Národní banka devisorovou kontrolu, ve které rozhoduje o celé úpravě platebního styku s cizinou, jež dříve byl volný. Zastává zde prakticky veřejnou správu a analogicky měly by pro ni platit všechny předpisy, jež platí pro správní řízení u veřejné správy včetně instancního postupu a včetně kontroly veřejné správy. Vývoj úvěrových poměrů u nás i v cizině dále způsobil, že cedulové banky nemohly se omezit ve své úvěrové politice jen na instrumenty, jež jim poskytovala politika diskontní, nýbrž musely svoji činnost rozšířit na různé druhy kontroly úvěrové a na různé přímé i nepřímé zásahy do peněžního trhu, ať již formou operací na volném trhu anebo formami, které jsou více méně zakryté.

Činnost a funkce cedulových bank přesáhly tedy onen rámec, který byl dáván oněm ústavům v době předválečné a který byl pak dán do formy jiných stanov a jiných ústavů. Staly se důležitými složkami veřejné správy, a proto bylo by v zájmu věci, aby také po stránce formální doplněny byly předpisy o jejich fungování novými ustanoveními, jež by vystihovaly spíše nynější funkce cedulových bank a tam, kde přímo zastupují veřejnou správu, poskytovaly onu právní ochranu a ony právní prostředky, jak to jest obvyklé ve veřejné správě vůbec.

Otázkou ovšem jest, zda problém jest prakticky řešitelný vzhledem k tomu, že všechna rozhodnutí a opatření Národní banky jsou řízena volnou úvahou, a že důvody jejich jsou obecnstvu nepřístupné a tudíž nepřezkoumatelné.